

Sygn. akt IV CSK 194/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku A. Ś., A. S. Ś., S. Ś., B. J. Ś. i R. Ś.

przy uczestnictwie T. M. i M. S. M.

o rozgraniczenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników

od postanowienia Sądu Okręgowego w L.

z dnia 14 października 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestników postępowania M. S. M. i T. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 października 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 34/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii dopuszczalności przyjmowania przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w sytuacji, gdy zarzuty apelacji dotyczą przede wszystkim sprzeczności ustaleń sądu pierwszej instancji z przeprowadzonymi dowodami oraz ustaleń dokonanych przez ten sąd faktycznie bez dowodów, stanowiących wyłącznie uzewnętrznienie przekonań sądu, co skutkuje tym, że zarzuty nie zostały faktycznie rozpoznane.

Przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, którego wyjaśnienie ma

znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (zob. np. postanowienia SN: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013; z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18). Jeżeli w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinien to zagadnienie precyzyjnie sformułować i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 728/20). W wypadku występowania elementu „nowości” zagadnienia prawnego skarżący powinien wykazać, że rozpoznanie skargi kasacyjnej nie tylko będzie miało znaczenie w okolicznościach konkretnej sprawy, lecz także będzie służyć rozwojowi prawa. W ten sposób należy interpretować istotność zagadnienia.

Skarżący nie wykazał, aby sformułowane przez niego zagadnienie prawne czyniło zadość przytoczonym wymaganiom. Innymi słowy, rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie odpowiada problem przedstawiony przez skarżącego. W istocie jest on polemiką z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji.

Ponadto, zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, z art. 233 § 1 k.p.c. wynika, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów nie tylko według własnego przekonania, ale jest obowiązany uczynić to „na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”. Z obowiązku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału oraz oceny wyników postępowania dowodowego sąd nie może być zwolniony z tego powodu, że podzielił ustalenia dokonane przez sąd pierwszej instancji (zob. np. wyrok SN z dnia 8 lutego 2000 r., II UKN 385/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 493). Jednakże konieczność przeprowadzenia

postępowania dowodowego w całości zachodzi co do zasady jedynie wtedy, gdy merytoryczne rozpoznanie sporu przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia przez ten sąd całego postępowania dowodowego. Postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym osądzeniu sprawy, co oznacza, że orzeczenie sądu musi się opierać na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych, z tym że może to polegać na odpowiednio jasnym stwierdzeniu, że sąd odwoławczy przyjmuje ustalenia i poglądy prawne sądu pierwszej instancji jako własne. Stosownie do treści art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z przepisu tego nie wynika, aby sąd odwoławczy był zobowiązany przeprowadzać dalsze dowody, bez względu na stan wyjaśnienia sprawy, bądź aby ciążył na nim obowiązek uwzględnienia każdego wniosku dowodowego zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym (zob. np. wyroki SN: z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 770/97; z dnia 25 czerwca 2019 r., I CZ 48/19; z dnia 22 stycznia 2020 r., I NSK 105/18).

Przedstawione przez skarżących zagadnienie prawne nie cechuje się zatem nowością, gdyż zostało bardzo szeroko omówione w orzecznictwie, nie budząc kontrowersji. Poza tym należy zauważyć, że z motywów zaskarżonego orzeczenia jasno wynika, iż Sąd Okręgowy - oprócz wskazania, że „podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym ich ponowne przytaczanie” - wszechstronnie rozważył materiał dowodowy zebrany w toku postępowania, wskazując na zeznania poszczególnych świadków, które uznał za wiarygodne oraz zaznaczył, że podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż zasługuje na uwzględnienie opinia geodety M. D. oraz biegłego G. J.. W ocenie Sądu drugiej instancji nie było podstaw do zakwestionowania ustaleń poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, czemu Sąd Okręgowy dał wystarczający wyraz w treści uzasadnienia.

Zatem jedynie na marginesie można wskazać, że art. 233 § 1 k.p.c., który został powołany przez skarżących w zarzutach, nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej. W ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Skarżący może zatem

zakwestionować stanowiącą podstawę ustaleń faktycznych ocenę dowodów, gdy oparta jest na materiale dowodowym zebranym z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe, w takim wypadku jednak obowiązkiem skarżącego jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia miało to naruszenie. Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw